

URMĂRIREA DEZVOLTĂRII NEUROPSIHICE LA COPIII 0-5 ANI

Este un proces continuu, de-a lungul perioadei de creștere a copilului. Se face prin evaluare formală și neformală atât în cabinet, cât și la domiciliul copilului. Jaloanele achizițiilor pe vârste sunt orientative. Orice întârziere sesizată de către medic, asistentă sau părinți necesită orientarea copilului către servicii de specialitate.

Ariile de dezvoltare sunt: motorie, social afectivă, comunicare și vorbire, cognitivă (învățare, gândire, rezolvare de probleme)

Părinții sunt încurajați să completeze chestionare de evaluare care sunt discutate apoi cu medicul sau asistenta. Rezultatul se coroborează cu cel al evaluării medicale.

Organizația Mondială a sănătății a dezvoltat o grilă de repere pentru dezvoltarea motorie care are jaloane de timp specificate: momentul când abilitatea poate fi cel mai devreme dobândită și momentul până la care este prea târziu să mai poată fi dobândită.

Vârsta	Abilități motorii	Social afectiv	Vorbire și comunicare	Cognitiv	Criterii de întârziere/patologice
Z4-5	Poziția: membrele inferioare și superioare egal flectate. Motilitatea: reflexă și involuntară Tonus și reflexe: Hipertonie fiziologică membre Susținut pe braț capul se ridică din când în când Reflexe arhaice	Se liniștește când este luat în brațe			Tonus flasc (leziune cerebrală) Iritabilitate (plâns cerebral)
L1	Ridică capul scurt timp	zâmbește	Poate gânguri		
L2	Ține capul drept și stabil Focalizează privirea Urmărește mișcarea cu privirea Tresare la zgomote puternice Ridică capul când e culcat pe burtă	Se calmează când e mângâiat Suge bine la sân	Gângurește Zâmbește ca răspuns		Nu răspunde la zgomote puternice Nu urmărește obiectele în mișcare Nu zâmbește persoanelor Nu duce mâinile la gură Nu poate susține capul atunci când este pe burtă
L4	Urmărește cu privirea o jucărie sau o persoană în mișcare Își susține capul când este sprijinit de piept sau de talie în poziție șezândă. Apucă un obiect când i se dă în mână Se rostogolește de pe spate pe burtă	Răspunde cu bucurie la o persoană prin mișcarea picioarelor, vocalize etc	Râde / zâmbește ca răspuns		Nu urmărește obiectele în mișcare Nu zâmbește persoanelor Nu susține capul Nu gângurește sau nu emite sunete Nu duce mâinile la gură Nu împinge cu picioarele când este sprijinit pe o suprafață dură Are dificultăți să miște unul sau ambii ochi în toate direcțiile

L6	Întoarce capul către un zgomot. Se întoarce de pe spate pe o parte. Stă în fund sprijinit (de ex. cu o pernă) Se întinde după/prinde obiecte prinde un obiect, îndoindu-și degetele	Vocalizează de plăcere sau neplăcere.	Emite sunete când vorbești cu el/ea.		Nu încearcă să apuce lucruri care sunt la îndemână Nu arată afecțiuni pentru persoana care îl îngrijește Nu răspunde la sunetele din jur Tonus flasc Nu emite sunete sub formă de grupuri de vocale Nu se rostogolește Nu rade, nu chițăie Pare foarte rigid
L9	Caută cu privirea un obiect ascuns. Atrage atenția prin sunete/gesturi. Stă așezat fără sprijin. Stă în picioare sprijinit. Prinde obiectele cu degetele opozante Părinții nu sunt îngrijorați	Joacă jocuri sociale (atingere nas, cucu bau) Plânge sau strigă pentru a capta atenția.	Scoate sunete diverse (de ex. mama, baba etc) Răspunde diferit la persoane diferite		Nu se sprijină pe picioare Nu stă în șezut Nu spune mama, tata Nu urmărește cu privirea obiectele arătate Nu transferă jucăriile dintr-o mână în alta
L12	Se târăște în 4 labe Încearcă să se ridice/să meargă atunci când e susținut de mâini	Se simte în primejdie când este despărțit de părinți.	Face cel puțin o combinație consoană/vocală. Spune cel puțin 3 cuvinte (nu trebuie să fie clare)	Înțelege întrebări simple (de ex. unde este mingea) Răspunde la propriul nume Vă urmărește privirea pentru a identifica un obiect la care vă uitați	Nu merge în 4 labe Nu poate sta în picioare când este susținut Nu caută lucrurile pe care le ascunzi Nu arată cu degetul Nu face gesturi precum strânsul mâinii sau la revedere Nu spune mama, tata A pierdut o abilitate anterior achiziționată
L15	Apucă și mănâncă alimentele care pot fi luate cu mâna. Merge sprijinit de mobilă Se catără pe scară câteva trepte Încearcă să se aplece (ghemuiască) pentru a ridica jucării de pe podea	Arată teamă de persoane sau locuri necunoscute	Spune cel puțin 5 cuvinte (nu trebuie să fie clare)		
L18	Merge singur Mănâncă singur cu lingurița (împrăstie puțin)	Comportamentul copilului poate fi ușor gestionat. Este interesat de alți copii. De obicei este ușor de liniștit. Vine la părinte când are nevoie de a fi liniștit. Încearcă să-ți atragă atenția pentru a-ți arăta ceva.	Arată cu degetul obiectele pe care le dorește. Privește spre obiecte când i se cere sau arată în acea direcție. Imită sunete sau gesturi Spune peste 20 de cuvinte (nu trebuie să fie foarte clare) Spune cel puțin 4 consoane (de ex. B D G H N V)	Arată corect diverse părți ale corpului Se întoarce sau răspunde când este chemat pe nume.	Nu arată cu degetul obiecte Nu poate merge Nu cunoaște utilitatea obiectelor familiare Nu imita Nu câștigă cuvinte noi Nu are cel puțin 6 cuvinte Nu remarcă sau nu îi pasă dacă cel care îl îngrijește pleacă Pierde abilități anterior achiziționate

	Pune obiectele într-un recipient mic	CNSMF, Ghidul de prevenție, Vol. 7, 2016			Nu urmează instrucțiuni simple	3
					Nu utilizează propoziții simple nu merge sigur Pierde achiziții pe care le-a avut	
3 ani	Urcă treptele ținându-se de balustradă Răsuște capacele unor borcane sau butoane Dă foile unei cărți, pagină cu pagină	Joacă imaginară cu acțiuni și cuvinte (de ex. pretinde că gătește, că repară o mașină etc)	Face propoziții cu 5 sau mai multe cuvinte.	Execută comenzi în 2-3 timpi (de ex. ridică pălăria și pantofii și pune-i în dulap) Ascultă muzică sau povești cel puțin 5-10 minute.	Cade frecvent și are problem cu scările Are vorbirea neclară Nu se poate juca cu jucării simple Nu înțelege instrucțiuni simple Nu realizează contactul vizual Nu vorbește în propoziții simple Nu dorește să se joace cu copiii sau cu jucării	
4 ani	Desface nasturi și fermoare Urcă și coboară scările cu pași alternativi.	Încearcă să liniștească pe cineva care este supărat.	Pune și răspunde la o grămadă de întrebări (de ex. ce faci?)	Înțelege comenzi complexe (presupunând 3 timpi)	Nu poate sări pe loc Nu are interes în jocuri interactive Se opune îmbrăcatului și utilizării toaletei Nu poate reda o poveste Nu folosește corect eu și tu Nu înțelege noțiunile de același și diferit	
5 ani	Aruncă și prinde o minge Sare într-un picior de mai multe ori Se îmbracă și se dezbracă cu puțin ajutor.	Colaborează cu adulții Se desparte ușor de părinți sau îngrijitori	Vorbește imitând adulții	Numără cu voce tare sau pe degete pentru a răspunde la întrebarea "Câte sunt..." Repovestește bucăți din povești.	Nu are o varietate de emoții Comportamente extreme- timid sau agresiv Nu poate deosebi între realitate și prefăcut Nu folosește pluralul și trecutul Nu-și cunoaște numele Nu desenează Are probleme de concentrare	
2 ani	Folosește egal ambele mâini Merge înapoi 2 pași fără ajutor Încearcă să fugă	Folosește jucării în activități imaginare (dă păpușii să bea)	Combină 2 sau mai multe cuvinte	Execută comenzi în 1-2 timpi	Nu știe ce să facă cu obiectele comune (perie, telefon, furculiță) Nu imita acțiuni sau cuvinte	